

Prvostepeni sud /sudac Kilkenny/ odbio je tužbu iz razloga što smatra da upotreba radara na brodu nije od tako bitne važnosti da bi njegovo pomanjkanje značilo da je brod nesposoban za plovidbu, da je brodar namjestio pravilno osposobljenog zapovjednika, da put kroz more Sulu nije opasniji nego drugi putevi, i da se brodar može pouzdati u zapovjednikovo prosuđjivanje o plovidbenim pitanjima, pa nije potrebno da mu dađe posebne upute. Prema tome brodar je uspio s dokazom da je brod sposoban za plovidbu. Neposredni uzrok štete na teretu bila je pogreška zapovjednikova u plovidbi i upravljanju brodom neposredno prije i u vrijeme dodira s grebenom, pa stoga brodar nije odgovoran za štetu na teretu.

Priziv tužiteljev Apelacioni sud je jednoglasno odbio s razloga što je prvostepeni sud pravilno ocijenio sposobnost broda za plovidbu, i što je pravilno uzeo da je jedini uzrok oštećenju zapovjednikova pogreška u plovidbi broda.

/LLLR,1964, str.443/

E.P.

Bilješka. - Ova rješidba značajna je po tome što smatra da oprema radarom nije nužni preduvjet sposobnosti broda za plovidbu, i što smatra da se brodar može pouzdati u zapovjednika u pogledu izbora pravca plovidbe i ponašanja u opasnim morskim područjima. Smatra se da je na taj način dano restriktivno tumačenje dužnosti brodara u pogledu plovidbe broda i pojma sposobnosti broda za plovidbu, pri čemu treba imati na umu da američki sudovi inače imaju tendenciju da taj pojam tumače ekstenzivno.

E.P.

KASACIONI SUD FRANCUSKE

Presuda od 11.IV 1964.

Cie maritime des chargeurs
réunis c/a Sté S.E.C.T.A.

Prijevoz stvari morem - Oštećenje tereta - Zakašnjeli protest - Brodar unatoč zakašnjelom protestu odgovara za štetu ako je vaganje izvršeno u roku protesta te ako iz isprave o vaganju ne proizlazi da je vaganje izvršeno sa zakašnjenjem

Brodar je iz Buenos Airesa prevezao u Le Havre 39.071 kg zaledjenog svinjskog mesa. Primalac tuži brodara

za manjak od 1.042 kg mesa. Apelacioni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu. Kasacija je zauzela isto stajalište.

Brodar se opire tužbi iz slijedećih razloga:

Prema propisima koji moraju doći u ovom slučaju do primjene, a i prema konstantnoj sudskoj praksi, ako je protest prekasno podnesen, treba pretpostaviti da je teret predan u stanju i količini kako to proizlazi iz teretnice, pa primalac mora dokazati ne samo oštećenje nego i manjak robe u času kad ju je primio od broдача u luci odredišta. U slučaju skrivenih mana rok protesta iznosi tri dana od dana primanja tereta. U konkretnom slučaju teret je predavan u vremenu od 18-22.XII 1951. Prema tome protest je morao biti podnesen najkasnije 25. XII. Brodar je primio dva protesta. Prvi 26.XII koji se odnosio na manjak jednog kolta a koji je manjak brodar priznao. Drugo pismo primljeno je 2.I 1952. Budući da je zakašnjenje protesta u ovom drugom slučaju bilo tako očito, tužitelj je u prvostepenom postupku prikazao sudu jedno falsificirano pismo koje je morao poslije povući.

Kasacioni sud je broдача obvezao na naknadu štete iz ovih razloga:

Budući da drugostepena presuda utvrđuje da se isprava, koja je datirana 2.I 1952, poziva na službeno mjerenje u Le Havru, npr. "izvršeno od 18-22.decembra 1951.", dakle kad je teret predavan primaocu, te da iz ovog utvrđenja činjeničnog stanja ne proizlazi da bi manjak nastao poslije nego što je teret predan primaocu, a niti da je vaganje izvršeno prekasno, pa je drugostepena presuda potvrđena, a brodar obvezan na naknadu štete.

/DMF, 1964, str. 465/

B.J.

Zakašnjeli protest

Francusko pravo /Zakon od 2.IV 1936./ koje u ovom slučaju dolazi do primjene osniva se na načelima Konvencije o teretnici od 1924, pa odgovara i našem Zakonu o ugovorima o iskorišćavanju pomorskih brodova. Prema svima ovim propisima zakašnjeli protest ne uvjetuje gubitak primaočevog prava na naknadu štete, nego samo, kako to u gornjoj presudi navodi i tuženik, obvezuje primaoca da dokaže istinitost svojih navoda u pogledu manjka, odnosno oštećenja tereta. Kako po našem tako i francuskom pravu sudovi ocjenjuju ove dokaze po svom slobodnom uvjerenju, te u tom pogledu nisu ničim ograničeni. Iz stilizacije obrazloženja francuskog Kasacionog suda ne može se, na žalost, zaključiti da li se njegova presuda osniva na uvjerenju

u pogledu uspješnog dokazivanja u konkretnom slučaju, ili se zauzima načelno stajalište po kojem bi trebalo smatrati da će brodar svaki put biti odgovoran ako mu se produciraju dokazi koji u bitnosti odgovaraju onima koji su bili podneseni u gornjem sporu. Radi se, naime, o dva bitna elementa dokazala: utvrđenje činjeničnog stanja izvršeno je kad je teret predavan primaocu, te iz toga utvrđenja ne proizlazi da je šteta nastala nakon što je primalac primio teret. Izgleda nam da se radi o načelnom stajalištu. Pod ovom pretpostavkom čini nam se da bi se takvom rješenju eventualno moglo prigovoriti. To se naročito odnosi na stajalište suda da iz isprave o vaganju ne proizlazi da je šteta nastala nakon predaje tereta primaocu. Na temelju ovoga rješenja brodari bi mogli, nepravedno, biti dovedeni u tešku situaciju, jer bi bile često moguće razne malverzacije od strane primaoca koji bi mogao veoma lako samo jedan dio tereta dati na vaganje, a brodaru bi bilo redovito nemoguće dokazati takav postupak. To se osobito odnosi u slučajevima zakašnjelog protesta, pa je dokazivanje činjeničnog stanja postalo otežano, a često u praksi i nemoguće. Sud bi, po našem mišljenju, daleko bolje učinio da je stao na stajalište da štetu smatra dokazanom ako iz dokazala, koje podnosi primalac, proizlazi da se šteta nije dogodila od predaje primaocu pa do utvrđenja činjeničnog stanja, a ne obratno, da se šteta smatra dokazanom ako iz isprave ne slijedi da je nastala nakon što je primalac robu primio.

B.J.

KASACIONI SUD FRANCUSKE

Presuda od 22.IV 1964.

Cie de navigation Fraissinet et
Cyprien Fabre c/a osiguratelja

Prijevoz stvari morem - Čista teretnica - Vidljive mane tereta - Brodar ima pravo dokazivati da je roba imala mana prilikom ukrcaja i ako u teretnicu nije unio nikakvu opasku, pa i pod pretpostavkom da su mane bile vidljive

Brodar je primio na prijevoz banane. Kako je postupkom utvrđeno, jedan dio tereta bio je oštećen prilikom predaje na prijevoz, i to je zapovjednik opazio. Unatoč tome izdao je čistu teretnicu. Osiguratelji su primaocu nadoknadili štetu i tuže brodara za naknadu isplaćene osigurnine. Apelacioni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu s motivacijom da brodar koji je izdao čistu teretnicu, unatoč tome što je kvar robe bio vidljiv, ne može prema trećem zakonitom